

Foreningen Danmark-Letland

nr. 4 december 2011 19. årgang

ISSN 1901-5720

Ligatne, turister fotograferer i bunkeren under rehabiliteringscenteret

**Læs om bunkeren under Rehabiliteringscenteret
side 29**

Indhold

Foreningen....	3
Bestyrelsen	4
Nyttige adresser	5
Nationaldag den 18. november	7
Ambassadør Gints Jegermanis tale	9
Mindetale over Gvido Grinvalds	13
Møde på Letlands ambassade	18
At gense Letland	20
Rainis og Aspazija	22
Rite Nyt	26
Tur til Ligatne	29
NGO møde i Gdansk	31
Kreicburgas Zikeri	32
International dag	33
Bøger	34
Baltiske Flygtninge i Danmark	36
Latvian Institut	41
De politiske partier i Letland	48
Galleri Gl.Lejre	49
KALENDER	51

Forsidefoto Lis Nielsen

Deadline for næste nummer er 1. marts 2012

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og ud klip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/ indbetaling til kasserer Anne Fraxinus.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Bankoverførsel via netbank sker til:

Danske Bank, reg. 1551, konto 000 0773 654

Årskontingent:

Enkeltpersoner	250 kr
Husstande	350 kr
Unge under 26 og pensionister	175 kr
Organisationer m.m.	550 kr

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	tlf. 3871 1825 kirsten.gjaldbaek@skolekom.dk
	Jytte Nørgaard Helio Helleruplund Allé 4 2900 Hellerup Næstformand	tlf. 3962 2922 jytte@helio.dk
	Anne Fraxinus Kildebækvej 34 3660 Stenløse Kasserer	tlf. 4717 0194 agf@mail.dk
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	tlf. 4710 0295 lis.hazel.nielsen@skolekom.dk
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød Næstformand	tlf. 4031 4959 jvizinanielsen@webspeed.dk
	Anda Dyrland-Pabst Horserød byvej 3A 3000 Helsingør	tlf. 2016 0963 anda.zarane@gmail.com
	Helge Andersen Humlemarksvej 17 2605 Brøndby Suppleant	tlf. 4345 7076 ingeoghelge.andersen@gmail.com
	Elina Sørensen Brøndbyøster Torv 77, 7tv 2605 Brøndby Suppleant	tlf. 2966 2209 elina@c.dk

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø
tlf. 3927 6000, Fax. 3927 6173,
embassy.denmark@mfa.gov.lv
Ambassadør: Gints Jegermanis
Konsul/ambassadens sekretær: Ieva Grube
House Manager: Kaspars Judzis
LIAA(Latvian Investment and Development Agency)
kontakt: Gints Janums
Udenrigsministeriets hjemmeside:
www.mfa.gov.lv/dk/copenhagen

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia
Tlf. +371 6722 6210, Fax +371 6782 0234,
rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk/da
Ambassadør: Per Carlsen
Konsul/Attaché: Trine Vigsø Nielsen
+371 6722 6210 ext. 16 /mob. +371 2612 1002
trinie@um.dk

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Marijas iela 13, K.3, LV-1050 Riga, Latvia
Tlf. +371 67 289 994,
dki@dki.lv, www.dki.lv
Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Lis Nielsen

Kode til at se seneste numre af bladet: vairalat

H.K.H. Kronprinsen fejrede 20 - året for de Baltiske landes genvundne uafhængighed den 28. august. Photo Hasse Ferrolld

Nationaldag den 18. november

Traditionen tro mødtes en lille gruppe på 20 mennesker i halvmørkt snusket gråvejrs på Vestre Kirkegård ved Østre Kapel ved Det lettiske Monument kl. 16.00 den 18. november.

De lettiske flygtninge, som kom til Danmark efter 2. verdenskrig, oprettede en forening, Den lettiske Nationalkomité. Hvis en af gruppens medlemmer døde, skulle navnet indgraveres på Det lettiske Monument. Gvido Grinvalds var medlem af foreningen og var i de senere år meget aktiv i den, nu nedlagte, Lettiske Nationalkomité. Mange år holdt han tale ved monumentet, det samme gjorde Letlands ambassadør. Derefter nedlagde ambassadøren en krans ved monumentet og lige efter nedlagde Gvido Grinvalds en krans.

I år lå der kun en stor krans ved monumentet, for Gvido Grinvalds er død, nu bliver hans navn indgraveret på monumentets sten.

Ambassadøren holdt en tale og mindedes Gvido Grinvalds, Grinvalds datter var til stede, og bagefter spillede Anda og Zane guitar og sang en sørgmodig sang. I tusmørket og med to brændende kerter ved monumentet var det meget indtryksfuldt.

Derefter blev vi inviteret til højtideligholdelsen af den 18. nov. i Kulturhuset Kilden i Brøndby kl. 18.00.

Gæsterne blev modtaget med lettisk champagne og vi var omkring 120 festklædte mennesker, som blev placeret i den store sal og så startede man programmet med en video af den lettiske præsidents Andris Berzins tale til nationen. Derefter sang vi den lettiske nationalsang.

Så sang og spillede Anda & Zane ”Manai Tautai” - (Til mit folk) – det er en sang, hvor man beder Gud om at hjælpe med at samle alle de letter, der er flygtet fra Letland og give dem styrke til at de igen kan samles i deres eget land.

Ambassadør Jegermanis holdt festtalen, som er citeret side 9.

Så blev der spillet en sørgelig vise på guitar og Anda Dyrlund- Pabst sang og Kirsten Gjaldbæk holdt en mindetale om Gvido Grinvalds

og fortalte om hans liv.

Derefter sang og spillede Aija Cirulis og Ole Schöberg fra Sverige. Hun var ikklædt stor hvid engleagtig kjole og sang med prægtig røst: ”Går solen snart til Gud” og ”Mit kære Fædreland.”

Herefter kaldte Anda Dyrland-Pabst festkomiteen op for at præsentere den. Den bestod af Lettisk - Dansk Forening og blev præsenteret af Kristine Skarbinika Pedersen og Foreningen Danmark - Letland blev præsenteret af Kirsten Gjaldbæk og Den lettiske Ambassade var repræsenteret af ambassadør Gints Jegermanis. Så var der korsang af Københavns Lettiske Kor. I løbet af et år har de unge fået et rigtig godt kor op stå og det viste de os ved at synge nogle af de lettiske sange, som kan få hårene på armen til at rejse sig. Også den nystartede: Københavns Danse Gruppe ”Solis” (betyder ” Skridt”) gav et par numre.

Da programmet var færdigt gik vi alle ud til et flot veldækket bord med fine lettiske småretter, det var en sand fornøjelse, så vi håber kokkene har lyst til det samme næste år.

Tak for en fin fest til hele festkomiteen.

LN

Københavns Lettiske kor synger

Ambassadør Gints Jegermanis tale

PÅ ÅRS DAGEN FOR DEN LETTISKE STATS GRUND- LÆGGELSE, KØBENHAVN, DEN 18. NOVEMBER 2011

Ærede landsmænd og vores danske venner,
Her ved Letlands 93. årsjubilæum vil jeg gerne tale om et andet jubilæum: genvindelsen af vores frihed. Det kan være, at vi i Letland alt for ofte kaster vores blik tilbage til fortiden, men dette år er sandelig også et bemærkelsesværdigt år for vores folk – det er nemlig 20 år siden vi genvandt vores uafhængighed.

Den 21. august 1991 og de dage, der fulgte, skyndte mange stater i verden sig at anerkende uafhængigheden i de baltiske lande, som i virkeligheden var afslutningen på flere års forsøg på at vende tilbage til friheden. For størstedelen af Letland begyndte vækkelsen i sommeren 1988. Vi opnåede det utænkelige. Sådanne ting sker nemlig kun i en god drøm, eventyr eller fantasi.

Dengang, i slutningen af 80'erne, var det det baltiske folks længsel, evnen til at samarbejde samt den urokkelige vilje, som skabte en særlig stemning, ophøjethed og energi, som jeg muligvis aldrig kommer til at opleve igen. Indrømmet, jeg tænker ikke på disse begivenheder i hverdagen, men på sådanne jubilæer, hvor man mindes historien, føler jeg mig stolt og glad for mit folk.

Men den 21. august 1991 var også begyndelsen til en ny lettisk stat og vej for folket. Hvis vi tænker nærmere over, hvad vi har gået igennem og oplevet, så bliver det nærmest uhyggeligt at høre de ustandselige klager over den dårlige regering i Letland nu. Sommetider kan man blive bekymret for vores eget folks dømmekraft. Hvem af os kunne forestille sig for 20 år siden, at vi ville blive medlem af NATO og EU?

I år blev genvindelsen af de baltiske staters uafhængighed marke-

ret ved flere højtidelige arrangementer både omkring Østersøen og andetsteds i verden: den 24. august fandt en konference på Københavns Universitet sted, arrangeret i samarbejde med de baltiske staters ambassader og Den Uderigspolitiske Forening. Den 28. august inviterede Kronprinsen til festmiddag for de baltiske staters udenrigsministre med øjenvidner af de historiske begivenheder. Den 27. og den 28. september fandt der en anden konference sted på Bornholm.

Mange danskere, deriblandt Kronprinsen, Uffe Elleman-Jensen samt andre, bemærkede og beundrede ved de førnævnte arrangementer de baltiske staters mod i 80. erne og 90. erne samt vores beslutsomme udholdenhed nu, under finanskrisen. I hverdagen glemmer vi ofte, at frihed og demokrati ikke er en gave givet til alle. Vi skal nemlig værne om disse værdiers opblomstring og dybde og passe på dem, som var de vores børn eller kære pårørende. Mange mennesker i Letland har det uden tvivl hårdt i disse tider. For mange har det ikke været nemt de sidste 20 år. For mange vil det forsat være hårdt. Vejen som følges af verden og Europa, er ikke en tur i slaraffenland. Men trods alt har vi vores land – et sted, hvor vi kan dyrke vores dyder, arbejde sammen eller være uenige. I dag er skæbnen i vores egne hænder og tanker. Det er vores kunnen, viden, vilje og kreativitet, som er afgørende for fremtiden for det land, hvor vores børn og deres efterkommere skal leve i. Såvidt om Letland. Nu står jeg jo foran mine landsmænd og deres danske venner, derfor vil jeg gerne tale om, hvad det betyder at være lette efter 20 år i udlandet.

Det lyder som et paradoks, men den genvundne frihed har betydet, at vi kan rejse væk fra Letland. Antallet af vores landsmænd i Danmark stiger forsat. Enhver af jer har sine og vigtige grunde til at bo her i udlandet. Selv har jeg også i løbet af de sidste 18 år grundet arbejde boet de 13 i fem forskellige lande. Hver gang skal jeg starte forfra. Nogle gange, når man er flyttet til et nyt sted, bliver man ved at se billeder fra den tidligere bopæl. Sådan havde jeg det, da jeg

vendte tilbage til Riga fra Geneve, da jeg flyttede fra Tallin til New York og igen fra New York til Riga. Hvert sted forbinder jeg med noget kært. Jeg ved også, at efter et halvt års tid har man levet sig ind i de nye omgivelser, man begynder at få venner, og minder og de fremmede steder blegner og sætter sig dybere nede i ubevistheden. Enhver af os ønsker jo at leve i nutiden. Det er ikke et sundt tegn, hvis man bliver ved med at tænke på fortiden.

Jeg har hørt mange historier om, at efter krigen kunne eksilletterne ikke tilpasse sig de nye steder og ønskede ikke at stille sig tilfreds med det nye påtvungne liv. Deres smerte og længsel efter hjemlandet er noget særligt i vores folks historie. Det er smukke og smertefulde følelser, som også kommer til udtryk i den lettiske kunst.

For kort tid siden så jeg i lettisk TV to modsatte holdninger. Det første var fra en udsendelse, som hed Jeg kan blive statsminister. I denne udsendelse skulle de unge letter løse forskellige opgaver. Vinderen af konkurrencen skulle holde en tale, lige som om han havde vundet parlamentsvalget. Vinderen var en 22årig ung mand som sagde, at hans erkendelse i denne konkurrence var, at han vil blive i Letland og sørge for sit lands velfærd.

Nogle dage forinden blev der i en anden udsendelse interviewet en vellønnet medarbejder fra en stor international privat virksomhed. Hun var for nogle år siden flyttet til Oslo, til firmaets hovedsæde. Hun hævdede, at hun havde forladt Letland fordi det administrative system i Letland er forvirrende, uigennemskueligt og tjenesteydelser fra det offentlige af lav kvalitet. Denne rige og erfarne kvinde hævdede, at der er mange letter, som tænker som hun – nemlig, vi skal nok vende tilbage, hvis de, der er blevet i Letland, ordner det hele og sikrer os velfærd.

I modsætning til de letter, som i 1944 og 1945 flygtede til Vesten, skal vi ikke frygte for vores liv i Letland. Friheden har givet mange af os det, som vi for 20 år siden ikke engang kunne drømme om. Vi kan bl.a. videreudvikle os ved at arbejde i udlandet. I modsætningen til efterkrigsflygtninge ved vi, at vi hvert øjeblik kan vende til-

bage til Letland. Vi kan være i kontakt med vores venner og familie ved hjælp af de nye teknologier. Vi kan endda arbejde i en lettisk virksomhed og befinde os på den anden side af verden. Alt dette er blevet muligt, takket være de sidste 20 års frihed

Når man er fri, kan man selv vælge, hvor man vil tage hen og hvordan man vil bygge sit liv op. Når jeg tænker på Letlands fremtid som dettes repræsentant i Danmark, vil jeg ønske jer på Letlands fødselsdag, at I må leve i Danmark på en måde, så at danskere tænker om jer: Se, disse letter, de er et ordentligt, arbejdsomt og kulturelt folk, som beriger det danske samfund med sin høje arbejdsmoral!

Jeres børn vil for størstedelen vokse op her, blive her eller flytte til et andet sted. I skal tænke på, at selvom de befinder sig langt fra Letland, skal I opdrage dem til at deres hjerte bliver berørt, når de hører den lettiske nationalsang, den lettiske sangfestivals fælleskor, indånder duften fra fyrretræer, samt at de glæder sig over letternes fremgang og kan fortælle til deres venner, hvor Letland befinder sig og hvad der er specielt i dette land! I skal opdrage dem, så at de føler længsel efter det land, hvor deres forældre kommer fra.

Selvom jeg har tilbragt næsten en tredjedel af mit liv udenfor Letland, og selvom mit hjem de sidste to år har været Danmark, kan ingenting erstatte Letland for mig. For 11 år siden blev jeg i Tallinn interviewet af det estiske TV. Jeg stod der i de historiske lokaler i Letlands ambassade og ved at kigge på det lettiske flag som blafrede i vinden, sagde jeg på klart estisk: jeg er meget lykkelig og bæret over, at jeg hver dag kan se mit lands flag i Tallinn.

Jeg håber, at I både i dag og i løbet af hele året, vil opleve stunder, hvor I føler jer stolte over Letland og med glæde fortæller jeres venner i Danmark om vores land.

I ønskes et hjerteligt tillykke med vores stats grundlæggelses jubilæum! Gud, velsigne Letland!

Med venlig hilsen,

Gints

Gints Jegermanis, Letlands ambassadør

Mindetale over Gvido Grinvalds

Derefter holdt formanden for Dansk-Lettisk Forening Kirsten Gjaldbæk en tale til ære for afdøde Gvido Grinvalds.

Gvido Grinvalds tolker ved en festlighed på ambassaden

Tale ved nationaldagssammenkomsten i Brøndby, 18. november 2011 til minde om Gvido Grinvalds (1928 – 2011)

Gvido Grinvalds blev født 1928 i Liepāja i en skibsrederslægt, og han var da også tidligt med ude at sejle. 2. verdenskrig var en meget tumultagtig tid i Letland, først kom sovjethæren, så kom den tyske hær og i 43-44 kom sovjettropperne igen. Grinvalds fortalte selv engang, at hans far en dag kom og sagde til ham: Så er det nu, det sidste tyske handelsskib er ved at forlade havnen og jeg har påmønstret dig, så du slipper ud her fra, inden den Røde hær kommer! Og

derefter så han så ikke Liepaja igen før efter 1991! Det lykkedes også hans far at flygte til Danmark.

Ved krigens afslutning lå det tyske skib, som Grinvalds var på, i Frederikshavn i Danmark, og englænderne krævede, at det straks blev beslaglagt og hele besætningen interneret i en slags fangelejr i Nordjylland. Det varede et stykke tid, inden det blev klart for myndighederne, at Grinvalds ikke var tysker, men lette, og derefter blev han flyttet til en flygtningelejr for baltiske flygtninge (Fakse Ladeplads). Han talte altid pænt om den behandling, han havde fået i lejrene, i Nordjylland havde en af embedsmændenes hustruer sørget for, at der kom ekstra mad og at de unge kunne få lært nogle danske ord! Indtil de danske myndigheder forbød dette.

Grinvalds blev i Danmark, kom på søfartsskole og blev uddannet skibsfører. Når man spurgte til, hvor han havde lært sit smukke dansk, fortalte han om to ting, der havde bidraget til hurtig indlæring: på et af skibene havde en hovmester taget sig tid til at forklare nogle gloser og så havde den unge Grinvalds i mellemtiden gennem en af sine kolleger på skibet også fået kontakt til en dansk pige (kollegaens søster), som han da gerne ville skrive hyppigt og meget til!

Allerede mens de baltiske flygtninge var i de danske lejre, gik de i gang med at lave Nationalkomiteer, der skulle blive kulturelle samlingspunkter i de følgende år, hvor en del flygtninge slog sig endegyldigt ned i Danmark.

I 1948 blev der taget initiativ til at få lavet Monumentet på Vestre Kirkegård i København, så letterne kunne få en fælles gravplads for dem, der døde, mens de var her i en slags eksil, og for de flestes vedkommende ikke havde mulighed for kontakt tilbage til det Letland, der var blevet indlemmet i Sovjetunionen. Monumentet blev indviet 18. november 1948.

Grinvalds har altid været meget aktiv både i Nationalkomiteen og med hensyn til at pleje Monumentet og at få holdt mindedage i hævd. I hans yngre dage var han ikke så hyppigt hjemme fra havet,

men efter at han var gået i land, tog han meget lederskab på sig i disse sammenhænge.

Grinvalds blev ansat i ØK og sejlede i mange år som overstyrmand, indtil han i 1969 blev udnævnt til kaptajn og derefter overgik til landtjeneste som leder af ØKs godsekspektion. Siden blev han fuldmægtig i den interne administration i ØK, indtil han i 1993 gik på pension. Da jeg for 16-17 år siden lærte ham at kende, udstrålede den ranke pensionist stadig den værdighed og autoritet, som ikke lod en tvivle på, at han havde været leder!

Mit første møde med ham har været omkring 1994, hvor jeg holdt foredrag om Letland i Flintholm sogn ved et eftermiddagsmøde. Martins Linkis boede i dette sogn og havde set mødet annonceret og derefter inviteret Grinvalds med. Og der sad de to ældre herrer så ved bagerste bord, nikkede og murrede lidt, og da jeg sagde noget om, at russiske tropper nu var ude af Letland, lød det: ”Glem ikke Skrunda!” (Skrunda var en radarstation i det vestlige Letland, som først blev forladt af det russiske militær op mod år 2000). Efter foredraget gik jeg forsigtigt ned og hilste på, de to præsenterede sig og fortalte, at de var af lettisk oprindelse, og at de var rimeligt tilfredse med det, jeg havde sagt! Det blev indledningen til, at Grinvalds også dukkede op ved de fleste af de arrangementer, som Foreningen Danmark-Letland afholdt, og hvor andre af hans jævnaldrende lettiske bekendte allerede kom. Personligt var det for mig altid en god og tryk fornemmelse, når jeg så ham sidde der, han var utrolig loyal, kom med faktuelle rettelser, når det var tiltrængt, men uden at nedgøre nogen.

Vi nød i Foreningen Danmark-Letland stor gavn af Grinvalds kompetencer og hjælpsomhed. Han oversatte mange tekster, store og små for os, så længe hans fingre kunne klare at betjene tastaturet, han tolkede for enkeltpersoner og grupper, han hjalp med konkrete oplysninger og med at vurdere diverse henvendelser, og han mødte altid trofast op til arrangementer.

På et tidspunkt for ca 10 år siden mente han og andre af de ældre medlemmer af Nationalkomiteen, som var ved at indskrænke sit

virke, at vores forening burde have en lettisk fane og dermed også overtage noget af den samlende funktion, som komiteen havde stået for. Det kom ikke som et forslag, nej, Grinvalds bad om ordet på generalforsamlingen i april 2000 og overrakte meget højtideligt, med tilegnelsesdokument, en smuk lettisk fane, på stang og med fanespids, og... med fod til at placere den i!

For os var det udover den praktiske side ved, at vi nu ved diverse møder, kunne vise, hvem vi var, også en glæde over den store anerkendelse fra de ældre eksil-letter om, at de bakkede vores foreningsarbejde op.

Vi vil savne Gvido Grinvalds og bevare ham i vores erindring.

ÆRET VÆRE HANS MINDE

På havnen i Liepāja

Disse fotos er fra Gvido Grinvalds sø bisættelse, som fandt sted i Liepaja Havn i Letland. Anita Nielsen foreningens næstformand deltog i bisættelsen.

Medlemmerne til møde på ambassaden

Møde på Letlands ambassade

Ambassadør Gints Jegermanis havde inviteret foreningens medlemmer til møde den 4. november på ambassaden. 22 medlemmer mødte op.

Ambassadøren indledte med et vue over årets gang, set fra ambassaden: Der har været en del gensidige ministerbesøg i Riga og København, og der har været afholdt Nordic-Baltic møder i København. Ambassadøren selv har været meget optaget af at arbejde med "Green Growth" og har aflagt besøg mange steder i Danmark, hvor der arbejdes med grøn udvikling.

20 års jubilæet for genoptagelsen af de diplomatiske forbindelser mellem Letland og Danmark har været markeret både 21. august ved en konference på Kbh. Universitet, 28. August med middag hos Kronprinsen, og en måned senere med en konference på Bornholm. Både i Kbh og på Bornholm-mødet var et af samtaleemnerne: Danmark og Letland havde meget samarbejde (udvikling

på mange områder) i begyndelsen af 1990'erne, så gik det ned ad (lettisk fokus på Bruxelles for at komme i EU), hvad kan der gøres nu? Hvordan kommer "people-to-people" samarbejdet til igen at udfolde sig? For det er jo det baltisk-skandinaviske særpræg, at vi gensidigt kan støtte demokratiudvikling på det niveau, og ikke kun ved økonomiske projektsamarbejder (dette sidste er en delvis opsummering af udtalelser ved mødet på Københavns universitet) . På vores medlemsmøde fik vi ikke talt videre om disse ideer, der blev refereret fra august-septembermøderne, men diskussionen er hermed sendt videre til medlemmerne!

Derefter fortalte ambassadøren om valget i Letland den 17.sept. Der er 5 partier (nogle af dem består af flere småpartier, der nu har fundet sammen).

"Unity" Vienotība (statsministerens parti) fik 20 mandater

"Harmony center" Saskaņas Centrs "Russian today", 31 mandater

"Zatlers Reform Party" Zatlera reformu partija fik 22 mandater

"For Latvia, Freedom and Fatherland" = "National Alliance"

Nacionālā apvienība (meget højreorienteret) fik 14 mandater

"Farmers and Greens" Zaļo un Zemnieku Savienība (Lembergs parti) fik 13 mandater

Saimaen har i alt 100 parlamentsmedlemmer.

Regeringsforhandlingerne tog 6 uger, Unity + Zatlers Reform Party + National Alliance var en mulighed, men Zatler inddrager "Harmony center", så den offentlige debat røg tilbage til niveauet først i 1990'erne, bl.a. om retten til nationalsprog, og om at acceptere ordet "occupation" for Sovjettiden!

Derefter kom der splittelse i Zatlers parti, 6 parlaments medlemmer meldte sig ud og blev løsgængere, men disse 6 udbrydere støtter stadig koalitionen af Unity + Zatlers Reform Party + National Alliance. Af de 16 nuværende ministre er 5 ikke medlemmer af noget parti. De er ikke valgte politikere, men "professionals".

Tak til ambassadøren for at forsøge at forklare den politiske situation, som er mindst lige så svær at forstå som den danske!

KG

Ligatne ved turistkontoret

At gense Letland

Birgit og Henrik Mollerup har sendt os følgende fra deres tur i Letland i sommer. Det var 20 år siden at de cyklede på den Baltiske vej

At gense Letland

Da vi sammen med 8 danskere cyklede gennem Baltikum i august 1991, og på den tur mødte Daina og Persijs i Letland, gjorde vi os ikke tanker om, at vi 20 år senere skulle gense de samme steder i Letland, men nu i Persijs bil.

Vi startede turen i Ainazi nær Estland, hvor vi spiste på kroen som i 1991. Det gamle hus, hvor vi sov, stod der stadigvæk, ligesom hotellet i Limbazi. Men de var ikke mere i brug.

Til gengæld var en kæmpe, underjordisk bunker fra sovjettiden blevet åbnet for offentligheden for få år siden, og en kamelfarm lå også i nærheden af Ligatne.

Vi sluttede i Mezotne slot nær Bauska, som nu er ved at blive renoveret, og sov i fantastisk flotte hotelværelser. Slottet bliver som for 100 år siden, elegant og fuld af historie. Ikke som da Dainas mor arbejdede i afdelingen for husdyravl, og Daina selv senere legede i det, der var blevet en ruin.

På vej tilbage til Riga, var vi heldige at se ruinerne af Letlands første evangelisk-lutherske kirke. Den blev bygget ca. 1180 af munken Meinhard, der kom fra Tyskland. Ruinerne ligger på en lillebitte ø, St. Meinhard i Daugava, nær ved byen Ikšķile og det er kun mulig at besøge ruinerne i den måned af året, hvor vandstanden er lavest.

Selv om meget har ændret sig i Letland, er der stadig en hel del piger i lårkort nederdel og høje hæle. Som nu også er moderne i Danmark. Mere tankevækkende er det dog, at besøget sidste aften i en park i Riga kunne nydes i lunt vejr med kaffe og neworleans musik, modsat besøget i parken for 20 år siden, da vi kom for at se en mindesten for nyligt dræbte mennesker, der ønskede frihed og selvstændighed.

Henrik og Birgit Møllerup

Turistpostkort, som kan købes i Bunkeren

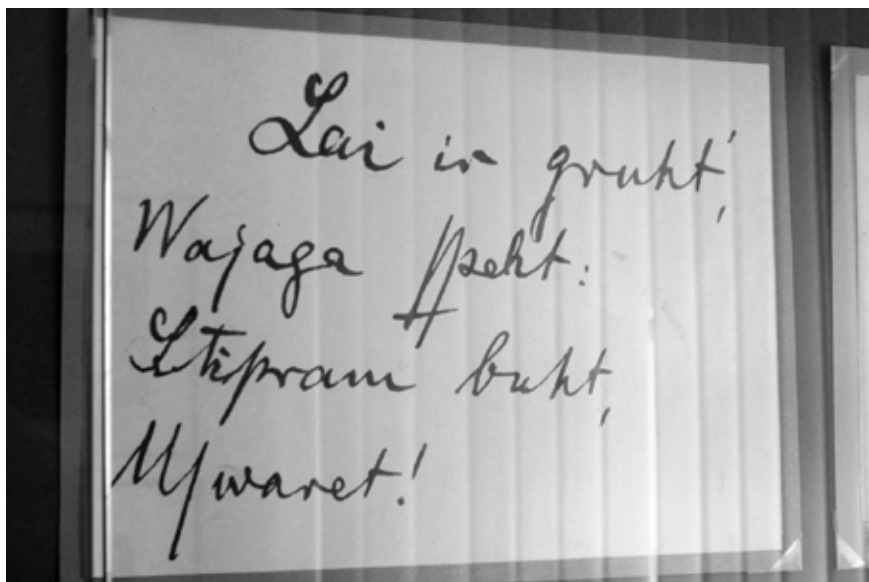
Rainis Barndomshjem

Rainis og Aspazija

skrevet af Anda Dyrlund - Parbst

Jeg har valgt at fortælle jer om Rainis og Aspazija – to af Letlands største symboler. De er to af de største digtere, som har efterladt en kæmpe stor litteraturarv til det lettiske folk, og ikke mindst har kæmpet for det fri Letland ved at være involveret i politik.

Rainis kan blive sammenlignet med H.C. Andersen, for at forstå, hvor stor han var og stadig er for det lettiske folk, lettisk litteratur, politik og folkets symbol. Rainis – pseudonymet for Jānis Pliekšāns, født den 11. september 1865, døde den 12. september 1929, var en lettisk digter, avisredaktør, advokat, teaterinstruktør og politiker. I sine mange digte, essays og skuespil, f.eks. versdramet ”Ild og Nat” (1905), forbinder han den nationale folkløse med religionsfilosofi og mysticisme.

"Lai ir grūti, vajag spēti, stipram būti un uzvarēt..." Jeg tror, at hvis I siger de første 3-5 ord til en lette, afslutter personen denne sætning selv. Det er Rainis, der har skrevet det. Det er svært at oversætte, men det betyder: "Selv om det er svært, skal du kunne, være stærk og vinde..."

Og hans kone Aspazija, som han blev gift med i 1897 kan måske lidt sammenlignes med Karen Blixen. Aspazija - det rigtige navn Johanna Lizete Emily Rosenberg, senere Elza Pliekšāna (født den 16. marts 1865, døde den 5. november 1943) - var en stor lettisk digter, dramatiker og politiker.

Hun studerede og var samtidig aktiv i ungdoms organisationer. Først i de senere år blev hun interesseret i litteratur.

De var begge to forviste til andre dele i det Russiske Kejserrige i perioden 1897–1903, og fra 1906 til 1920 boede de i eksil i Schweiz.

De kom tilbage til et uafhængigt Letland efter 1. verdenskrig i april 1920. Rainis, som blev medlem af centralkomiteen i Det Lettiske Socialdemokratiske arbejderparti, genoptog sine politiske aktivite-

ter, og var medlem af den grundlovsgivende forsamling i Letland (Satversmes sapulce), Saeima (parlamentet), samt medlem af Undervisningsministeriets Kunst Afdeling.

Han var med til at stifte og var også direktør for Dailes Theater, og direktør for det lettiske National Theatre fra 1921 til 1925. Rainis var undervisningsminister fra december 1926 til januar 1928.

Aspazija var aktiv i den feministiske bevægelse. Hun tilsluttede sig også Letlands Socialdemokratiske Arbejderparti. Hun var også medlem af det lettiske parlament fra 1920 til 1934.

I slutning af september 2011 tog min mand og jeg til Schweiz på en sen sommerferie. Jeg fik endelig mulighed for at besøge Rainis og Aspazijas hus i Lugano (Schweiz), hvor de havde boet de 14 år, mens de var i eksil. Utrolig smukt område med en fantastisk udsigt til Lugano søen og selve byen. Huset har også været eksilhjem for den italienske filosof Carlo Cattaneo . I dag ejes det af Luganos Historiske Arkiv, men de har valgt at lade et af værelserne forblive til minde om Rainis og Aspazija. Der er gratis adgang.

Archivio Storico Città di Lugano

Casa Cattaneo

6976 Lugano-Castagnola

Tel. +41 (0)58 866 68 50

Fax +41 (0)58 866 68 59

archivistorico@lugano.ch

Åben: mandag – fredag fra 08:00 – 12:00

Jeg anbefaler at ringe i forvejen og fortæller, at I kommer. Det er lidt svært at finde huset, da man ikke rigtig kan se det fra vejen. Men når man er i den lille bydel, kan man parkere ved posthuset & pizzeriaet på hovedvejen og tage trappen op på venstre side af posthuset. For enden af trappen til højre, på den anden side af en lille park kan man se det lille, søde røde hus.

Anda Dyrlund - Parbst

Selve huset, og udsigten til Lugano sø.

På den ene side er der et billede af Rainis og Aspazija, deres navne og årstal, samt for nederen er der skilt, der siger: "Til de store digtere og Letlands friheds kæmper, Udenlandske letter". Og på den anden side er der "Den Gyldne Hest" - et af Rainis største værker – et skuespil, som han skrev mens han var i eksil.

Rite Nyt

Kvinderne igang med arbejdet på højskolen

Selvom det er blevet efterår har der været aktivitet på højskolen i Letland. I efterårsferien i Letland, som er den sidste uge i oktober, har der på skolen været afholdt to kurser. Det første var et animationskursus for 6 lærere som blev undervist af Lolita Steinberger. Lolita har haft animationskursus for børn på skolen i 3 somre og det har bevirket at nogle lokale lærere har spurgt om de kunne lære at bruge animation i undervisningen. Så i 4 dage arbejdede lærerne i deres ferie med at modellere figurer og fotografere dem, og dernæst at lære at benytte de rigtige computerprogrammer. Efter kurset blev der delt diplomer ud til lærerne og de udtrykte stor tilfredshed med læreren og kurset som varede i 4 dage fra 9-15.

Sideløbende med dette afholdt vi kreativ workshop for 15 lokale damer. Conni Rasmussen, som før har undervist på skolen, var

kommet for at lære kvinderne at flette tasker i papir, en ny teknik og at hækle et flot sjal i nye og moderne mønstre. Det blev som vanligt et vældig godt kursus og resultaterne kan ses på billederne.

Så havde forstander Niels Bendix Knudsen foreslået, at der skulle laves madlavningskursus for mænd. Da han første gang nævnte det, udløste det stort latterbrøl hos alle kvinderne, men nogle nikkede dog. Senere fik vi at vide, at 3 mænd gerne ville. Vi aftalte en dag og Niels Bendix gik i gang med at øve sig i at lave hakkebøf med løg m.m. og den aftalte dag oprandt. Vi ventede men ingen kom! Vi aftalte en ny dag og der kom en mand ifølge med to kvinder. Den ene kunne tale lidt engelsk og den anden var en lærerinde,

som havde hjulpet på skolen om sommeren. De havde nok drejet armene rundt på manden og tvunget ham ud i bilen!(redaktørens udlægning).

Men der blev spist hakkebøf! Næste gang kom to mænd og denne gang alene, men den ene ville dog lige ringe hjem til sin kone for at høre hvordan man lavede pizza dej, for det Niels Bendix lavede var da vist ikke helt rigtigt.

Så nu er der en lille pause i madlavningskurserne!

LN

Tur til Ligatne

Jeg har for nylig besøgt byen Ligatne i Letland, hvor man har gjort meget for at tiltrække turister.

Der har siden 1805 været en stor papirfabrik, startet af tyskerne og beliggende smukt ved floden med høje farvede skrænter og gamle huler. Området minder meget om egnen ved Sigulda, som da også er nær ved.

Tyskerne var ihærdige folk, og der blev bygget små huse til arbejderne, som nu er private, men de kan ses udefra og de lå omkring fabrikken på små høje. Med en guide kan man få en fin spadseretur i naturen omkring og for lidt ekstra betaling blive vist ind på den del af fabrikken, som stadig fungerer. Her bliver nu kun lavet gråt papir til bl.a. faste ruller, som bruges ved stof og lignende. Farvet papir er forbudt, det udsendte spildevand forurener floden. Nu siger de, at der er laks og ørreder i vandet igen.

I de små huler i klipperne gemmes forråd og vin, og som en ny turistattraktion sælges vin, lavet på bær.

Efter omvisningen kørte vi til rehabiliteringscenteret, som i sovjet-tiden var for rige kommunister, hvor de kunne hvile ud. For få år siden opdagede man, at der nede i kælderens var en bunker og nu er det blevet lavet til en turist attraktion.

Her gik vi ind i centeret, som også reklamerer med at de er hotel, og købte billetter til en rundvisningstur i bunkeren. Vi gik i kælderen og der lå et kæmpeareal på størrelse med 4 fodboldbaner og med 6 meter tykke mure. Rundvisningen foregik på lettisk, så jeg har ikke forstået det hele, men bunkeren var bygget for 250 topfolk og de kunne leve dernede i tre måneder med føde og alt, i tilfælde af atomkrig eller bakteriel krig. Ca. 30 folk betjente dem og kendte til eksistensen af bunkeren. Vi vandrede rundt i fine rum, med kontorer og russisk linoleum på gulvet. En speciel telefon blev vist frem, det var den direkte linje til Moskva. Alt virkede endnu, de startede luftudsugning og andet elektrisk grej, for at vise det frem.

De letter jeg var sammen med på turen, kunne ikke lide at se det, det vakte mange minder, og som en sagde: Hvad så med alle os andre udenfor bunkeren?

Men det er helt bestemt et besøg værd. Billetterne er dyre i forhold til andet i Letland, men så fik vi også en lille portion nudler nede i kantinen i bunkeren, sammen med et glas rødt saftevand.

Man kan få mere at vide på www.bunkurs.lv

Information om Ligatne: www.visitligatne.lv

LN

NGO med til møde i Gdansk

Baltic-Sea-NGO-Network (i Danmark repræsenteret af DANFØ) havde en stand ved den store konference, der 24.-25. oktober 2011 blev afholdt i Gdansk af Baltic Development Forum og EU-Kommissionen for ca 700 erhvervsfolk og beslutningstagere, med drøftelser af udviklingerne i hele Østersøområdet.

Yderst til venstre i billedet kan man i holderen se brochurer fra Foreningen Danmark-Letland. I standen ses sammen med Kirsten Gjaldbæk en af arrangørerne af NGO-Forum 2012, Anna-Lena Pohl fra Berlin.

KG

Kreicburgas

Zikeri

Hos Trine på Uffes Kaffeebar i Ledøje spillede Kreicburgas Zikeri i august. Det er et lettisk spillemands orkester som har været sammen i 30 år og i de sidste 20 år har de haft kontakt til Jes Dahl, som de trofast besøger. Han har gennem årene

arrangeret koncerter forskellige steder i Danmark for gruppen. Denne gang foregik koncerten i Uffes Kaffeebar, som ejes af Trine og som lige har overtaget stedet i maj måned. Det var et vældig hyggeligt og hjemligt sted og man kunne bestille varm mad og få rødvin og kaffe. Ca. 20 personer var mødt op og lyttede til de dygtige musikere, især violinisten er fantastisk og ligeså trompetisten, som til daglig underviser på gymnasiet i Jekabpils. Mange lettiske, svenske og danske viser blev spillet i de to timer koncerten varede og så sluttede de af med en kendt lettisk sang: 'Zeit in Lativija. Nogle af gæsterne fortalte, at der om eftermiddagen havde været musikoptog med børn gennem den lille by og at det havde været hyggeligt og fornøjeligt. De mente, at der burde gøres mere reklame for arrangementet! Så det gør vi så her i bladet, ved at sige, at I skal møde op til næste år. Det er en vældig god musikgruppe og I kan hygge jer med god mad, som bestilles i forvejen. Her er enkelte billeder fra aftenen.

LN

International dag

Foreningen Danmark-Letland deltog i år for 4. gang i Københavns kommunes Internationale Dag.

De første to år var der sat telte op langs Peblinge Dosseringen, så vi stod under de store træer og der var lidt teltlejr over det.

I 2010 var det flyttet til Nørrebrogade, hvor vi desværre havde en dårlig placering, men hvor der var en god stemning og masser af mennesker.

I år foregik det lørdag den 3. september fra kl. 11 på Rantzausgade. Vi havde fået en superplacering og alt fungerede perfekt. Helge fra bestyrelsen udskænkede kvas, den alkoholfri lettiske øl, og vi andre serverede lettisk rugbrød og forskellig slags ost samt slik til børnene. Desuden havde vi lettisk strik i boden og der var stor interesse for både det spiselige og det uspiselige.

Det er meget fornøjeligt at stå der og møde både københavnernes og de mange turister, der kommer forbi og så selvfølgelig vore medlemmer, der lægger vejen forbi.

Anne-Mette Johannsen

Bøger

Bøger, som kan være af interesse for Letlandsinteresse-rede:

Thomas Nielsen: Østeuropa til fods – fra Tallinn til Istanbul

Udgivet 2007 på Forlaget Skulkenborg

Forfatteren er født 1972, er uddannet biolog og naturvejleder. Han går turen fra 23. april 2006 til 5. november 2006, i alt 2918 km til fods og så 1991 km med diverse transportmidler.

Jeg hørte om bogen og lånte den på biblioteket, og egentlig finder jeg det meget interessant at følge Thomas Nielsens dagbogskommentarer. Han ved meget om naturen og laver smukke tegninger af dyr og blomster. Til gengæld er han forholdsvis uforberedt på de sociale og politiske omstændigheder i de områder, han kommer igennem, og det afspejler sig i hans kommunikation eller mangel på samme med de mennesker, han møder,

Læs den, måske blot de baltiske kapitler (det er en lang bog!), og sammenlign med egne erfaringer.

Og kort derefter fik jeg fat i en TRAVEL GUIDE

Johannes Bach Rasmussen: Travel guide : Traces of the Cold War Period : the Countries around The Baltic Sea

Udgivet med støtte fra Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd, 2010

Jeg indrømmer, at ”Koldkrigsturisme” ikke lige er mit favoritrejsemål, men jeg har alligevel kigget bogen igennem. Så vidt jeg kan bedømme, svarer de lettiske oplysninger meget vel til det, som man finder på Okkupationsmuseet i Riga, og historierne er også i høj grad i overensstemmelse med de historier, jeg har hørt i lettiske familier. Men, for mig mangler der lidt mere om det samtidige dagligliv!

Det er meget langsommeligt at få bogen hjem på biblioteket, til gengæld kan man gratis downloade den på hjemmesiden: coldwarsites.net. Her er der oplysninger om flere anlæg, videoer

med øjenvidner (stadig under ændring), udstillinger der kan lånes på museer og kontakt til øjenvidner (under udvikling). Men man kan også købe papirversionen på Langelandsfortet: 98 kr. + porto. po@langelandkommune.dk.

Kirsten Gjaldbæk

Fra ”The Baltic Initiative and Network” ved sekretær Johannes Bach Rasmussen har vi fået en opfordring til at reklamere for deres hjemmeside, hvor der er en masse historie fra den ”kolde krig” om Letland og om de andre Baltiske lande. Adressen er:

www.coldwarsites.net

Han anbefaler også turguiden, som lige er udkommet, og som Kirsten Gjaldbæk har skrevet om ovenfor.

LN

Svampe i september i Letland

Baltiske Flygtninge i Danmark

Uddrag af : Historie/Jyske Samlinger, Bind Ny række, 12 (1977 - 1978) 1-2

De baltiske flygtninge i Danmark 1945-1949

Blandt de ca. 275.000 flygtninge, som i 1945 kom til Danmark, var der knap 6.000 personer fra de baltiske lande. Balternes situation var kompliceret, fordi USSR anså dem for russiske statsborgere, mens de selv hævdede sig statsløse. Cand.mag. Bente Thomsen belyser balternes levestandard som flygtninge i Danmark og deres udrejse herfra. En mindre del af balterne havde været i tysk tjeneste under krigen. Artiklen viser, hvordan man undgik et russisk krav om tvangsrepatriering af disse ved at overføre de Wehrmachtsangehørige til Tyskland. Det fremgår endvidere, at man fra dansk side ikke var indstillet på at medvirke ved en tvangsrepatriering.

Det er hensigten med denne artikel at forsøge at klarlægge nogle af forholdene vedrørende de baltere, der opholdt sig som flygtninge i Danmark fra 1945 til 1949. Sagen om udleveringen af de 146 baltiske flygtninge fra Sverige til USSR i januar 1946 er blevet behandlet af Per Olov Engquist i bogen »Legionærerne«. Sverige havde under krigen fra Baltikumlandene modtaget ca. 30.000 civile flygtninge, som fik asyl i landet. I krigens sidste dage flygtede ca. 2.500 tyske soldater og 167 baltere i tysk tjeneste, som var blevet indesluttet i Kurlandlommen, til Sverige. På opfordring fra de allierede indgik samlingsregeringen en aftale om, at de tyske soldater skulle udleveres til vestmagterne og de baltiske til russerne. Udleveringen af tyskerne foregik uden affærer, mens hjemsendelsen af balterne ikke blev iværksat med det samme. Da udleveringen blev aktuel, vægrede den socialdemokratiske regering sig ved at give efter for opinionens krav om at give balterne asyl i Sverige og derved omstøde samlingsregeringens beslutning. Eftersom tyskerne var blevet udleveret til vestmagterne, mente man ikke at kunne diskriminere russerne ved at nægte at udlevere balterne.

Flygtningesituationen i 1945

Ud over de ca. 244.500 tyske flygtninge, som ved kapitulationen befandt sig i Danmark, var her ca. 31.000 personer af ikke-tysk herkomst. Man anså det fra dansk side for rimeligt at sikre disse personer noget bedre forhold end de tyske flygtninge. Det første problem var at skaffe oplysninger om, hvor de ikke-tyske flygtninge befandt sig, og hvor mange der var. Til dette formål udpegedes via Dansk Røde Kors seks personer, som hver fik til opgave at gennemgå et område af landet og skaffe sig overblik over situationen. Derefter begyndte man at samle de ikke-tyske flygtninge i særlige lejre under Dansk Røde Kors. Meget hurtigt opstod et problem om, hvem der kunne anerkendes som allieret displaced person (D.P.) og hvem ikke. Tjekkere, italienere, jugoslaver, rumænere, polakker såvel som russere blev betragtet som allierede D.P.'s. østrigere betragtedes i starten som tyskere, men overførtes senere til allierede lejre. Civile ungare behandledes som allierede. Danzigere og memellændere anerkendtes i starten som allierede, men overførtes senere til tyske lejre.

De knap 6.000 baltere var et problem, fordi russerne og englænderne så forskelligt på deres nationalitetsforhold. De betragtedes som allierede, medmindre de bevisligt frivilligt havde tjent i tysk uniform eller fået tysk statsborgerskab. I så fald anbragtes de i tyske lejre.

Flygtninge, der hævdede at være statsløse, blev underkastet en nærmere undersøgelse og afhængigt af dennes udfald anbragt i tysk eller allieret lejr.

Ved »pæne tyskere« forstod man tyske statsborgere, som havde siddet i kz-lejre eller på anden måde været forfulgt af nazisterne. Disse placeredes i særskilte lejre og behandledes på lige fod med allierede flygtninge.

På grund af de mange komplicerede forhold valgte man forholdsvis hurtigt at benytte betegnelsen ikke-tyske flygtninge frem for allierede idet ikke alle DRK-placerede kunne siges at tilhøre den sidste kategori.

Baltiske flygtninge

Som tidligere nævnt var der blandt flygtningene knap 6.000 personer, som stammede fra Baltikum. Med den sovjetiske besættelse af Estland, Letland og Litauen i 1940 i tankerne havde de valgt at flygte, da de russiske tropper nærmede sig de baltiske stater i 1944. Flugten gik normalt via Polen til Tyskland, hvorfra de, da det endelige sammenbrud nærmede sig i 1945, fortsatte til Danmark. Disse flygtninge kom til at udgøre en særlig problemfyldt gruppe blandt de ikke-tyske displaced personer på grund af de politisk komplicerede forhold ved afklaringen af deres nationale tilhørsforhold og dermed hele spørgsmålet om repatrieringen. Ifølge Jalta-overenskomsten kunne ingen flygtning, med undtagelse af russiske statsborgere, som af politiske grunde ikke ønskede at vende tilbage til deres hjemland, tvinges hertil, medmindre årsagen til deres vægring var, at de frivilligt havde ydet støtte til den tyske værnemagt.

Problemet med balterne var således, at russerne efter indlemmelsen af de baltiske stater i USSR i 1940 betragtede dem som sovjetiske statsborgere, mens englænderne betragtede dem som statsløse og gav dem den beskyttelse, denne status berettigede til. Det er klart, at de baltere, som havde tilhørt den tyske værnemagt, derfor kom til at udgøre et særligt vanskeligt problem, hvilket man så i Sverige i 1945/46 i forbindelse med udleveringen til USSR af de baltiske legionærer.

Statsretligt indtog de baltiske repræsentanter i Danmark en uvis position efter krigen. Den estiske legationsråd havde i 1940 siddet en ordre hjemmefra om overdragelse af alle anliggender til den russiske ambassade overhørig og fortsatte på egen hånd med at fungere som sit lands repræsentant i Danmark. Under krigen var han via en kontakt til modstandsbevægelsen medvirkende til at skaffe flygtede estere til Sverige. Selv om Udenrigsministeriet i jan. 1941 meddelte, at man ikke kunne anerkende ham som »the legation«, fortsatte de to parter dog med at have kontakt både under og efter krigen. Da fortegnelsen over de diplomatiske repræsentanter i København ud-

kom igen i 1945, var de baltiske repræsentanter ikke medtaget deri. I maj 1945 sendte den estiske legationsråd en række pro memoria ang. flygtninge og disses eventuelle hjemsendelse til Udenrigsministeriet. Også den lettiske legationssekretær forsøgte - som senere omtalt - at intervenere til fordel for flygtningene, men blev kun kort tid efter krigen her i landet, hvorefter han rejste til London og tilsluttede sig den lettiske repræsentation der.

Ved kapitulationen oplystes der at være ca. 4.500 baltiske flygtninge i Danmark. Dette tal er noget mindre end det samlede antal registrerede baltere, som udgjorde:

	1010 personer fra Estland
	2077 personer fra Letland
	2863 personer fra Litauen
ialt	5950 baltere

Differencen skyldes, at mange flygtninge, der i første omgang blev internerede i tyske lejre, ved en senere omregistrering eller efter ansøgning blev anerkendt som baltiske flygtninge og derefter overflyttet til DRK-lejre for ikke-tyske flygtninge. Formodentlig har også nogle baltere blandt de tyske flygtninge valgt ikke at afsløre deres virkelige identitet af angst for at blive hjemsendt, og disse optræder ikke i statistikkerne som allierede flygtninge.

Langt størsteparten af balterne var civile flygtninge, for hvem det ikke var et problem at afgøre, i hvilken slags lejr de skulle anbringes. Men et mindre antal krævede nærmere overvejelser: hvem skulle overtage forsorgen for de ikke tyskere, som tidligere havde tilhørt værnemagten, været stationeret i Danmark, men for eller efter kapitulationen var flygtet fra deres enheder og derfor ikke hjemsendtes med de øvrige tyske tropper? Det samme spørgsmål var aktuelt for de ikke-tyskere, som havde tilhørt værnemagten, var blevet sårede og indlagt enten på lazaret i Danmark eller bragt til Danmark med lazaretskib ved evakuering af lazarettet på Rygen og

i Polen i marts-april 1945.

I samarbejde med den allierede militærmission fik de danske myndigheder fastlagt, at DRK skulle påtage sig for sorgen for medlemmer af sprængte troppeafdelinger, mens samlede troppeformationer af englænderne blev sendt til Tyskland. DRK kom også til at påtage sig for sorgen for en del personer, om hvem det ikke kunne afgøres, hvorvidt de var civile eller militære, idet de ikke var uniformerede og ikke besad legitimationspapirer af nogen art. I mange tilfælde kunne man med føje mistænke dem for at have skaffet sig af med kompromitterende legitimation, uden at man dog var i stand til at bevise noget, og sådanne flygtninge blev på den måde anbragt på lige fod med almindelige civile i DRK-lejre.

Spørgsmålet om anbringelse af baltere i uniform blev bragt frem på et møde mellem SHAEF og Socialministeriet den 29. maj 1945. SHAEF afgjorde, at baltere i uniform skulle ikklædes civilt tøj og anbringes i civile lejre. Udover at det var vanskeligt at skaffe tøj til dem, havde Socialministeriet ingen indvendinger derimod.

Fortsættelse følger i næste nummer eller man kan selv gå ind og læse på hjemmesiden:

<http://www.tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=75834>

BenteThomsen

Latvian Institut

Dombrovskis vurderer regeringens arbejde positivt

Letlands premierminister, Valdis Dombrovskis vurderer den nuværende regerings arbejde positivt, og håber, at ambitioner og uenigheder i de politiske partier ikke vil gribe forstyrrende ind i regeringens arbejde.

Dombrovskis sagde på kongressen for det regerende Unity parti, at koalitions dannelses processen havde været uventet hård, men at den nye regering er en af de mest professionelle, efter Letlands uafhængighed.

Letland beder Sverige om hjælp til at skaffe den lettiske sparekasse penge tilbage

Det lettiske banktilsyn, finans-og Capital Market Kommissionen (FKTK), vil bede generalanklagerens kontor om at søge bistand fra den svenske Økonomisk Kriminalitets Myndighed til at inddrive Latvijas Krājbanka (Den Lettiske Spare Bank) penge, som den russiske forretningsmand Vladimir Antonov, den tidligere ejer af Litauens Snoras bank, formentlig har investeret i sine projekter.

Bank of Latvia økonom: Letland fratræder som ”Champion” i EU Arbejdsløshed

Letland har gradvist mistet sin fører position med hensyn til EU-ledigheden, rapporterede Bank of Latvia økonom Oļegs Krasnopjorovs. Han bemærkede, at for et-og-et-halvt år siden havde Letland den højeste arbejdsløshed i EU, men nu, halter det bagefter Spanien, Grækenland, Litauen og Irland. Krasnopjorovs bemærkede også, at i Spanien, Grækenland og Irland, vokser arbejdsløsheden mens den i Letland har været faldende i denne periode.

Riga Borgmester: Folkeafstemning om russisk som andet officielt sprog, vil mislykkes

Den kommende folkeafstemning om det russiske sprog som andet

statssprog i Letland, vil ikke blive en succes, sagde Riga City borgmester Nils Ušakovs, leder af det venstreorienterede pro-Rusland Harmony Center.

Den parlamentariske del af Harmony Center har foreslået en ændring af lov om statens Sprog for at gøre det muligt for folk at indsende ansøgninger til de kommunale myndigheder på russisk.

Saeima støtter enstemmigt kandidaten til leder af Anti-Corruptions bureauet

Den 17. november godkendte det lettiske parlament Jaroslavs Streļčenoks, som ny chef for forebyggelse og bekæmpelse af korruptions bureauet (KNAB). Det blev besluttet med 92 stemmer, og der var ingen stemmer imod og ingen ”hverken for eller imod”. Parlamentet hilste den nye KNAB chef med klapsalver.

En særlig kommission har udvalgt Streļčenoks som den bedste kandidat til KNAB chef. 13 ansøgere deltog i udbuddet.

Streļčenoks, 32, har arbejdet på KNAB siden grundlæggelsen af organisationen, i 2003. Oprindeligt var han en ledende ekspert, men siden 2006 har han været souschef i KNAB afdelingen for kontrol med aktiviteterne af statslige embedsmænd. Siden 2005 har Streļčenoks holdt foredrag om forebyggelse af korruption på statsforvaltningsskolen.

Premierminister: Letland har planer om en reform af de sociale ydelser næste år

Næste år har Letland planer om en reform af de sociale ydelser for at tilskynde folk til at vende tilbage til arbejdsmarkedet i stedet for at leve af sociale ydelser, siger den lettiske premierminister, Valdis Dombrovskis i et interview.

Letlands eksport fortsætter med at stige, men den global usikkerhed vokser

I september fortsatte både eksport og import af varer med at vokse:

den månedlige stigning i eksporten var på 3,3%, og den årlige stigning var 16,1%, mens importen steg med henholdsvis 2,6% og 17,7%, rapporterede Bank of Latvia økonom Ramune Rimgailaite.

Udenrigsministeren informerer ngo'er om udenrigspolitiske prioriteter

Den 3. november holdt udenrigsminister Edgars Rinkēvičs et møde med ministeriets samarbejdspartnere. Emnerne til drøftelse var udenrigspolitiske prioriteter og muligheder for at styrke samarbejdet.

Ministeren orienterede deltagerne om prioriteringer i Letlands udenrigspolitik: forbedringer af de eksterne økonomiske kontakter, EU-relaterede spørgsmål (EU's flerårige finansielle ramme for 2014-2020, forberedelse af Letlands EU-formandskab i første halvdel af 2015, uddannelse af lærere og elever i EU-spørgsmål), udvidelse af samarbejdet mellem de skandinaviske og baltiske stater, samt styrkelsen af den transatlantiske forbindelse.

Repræsentanter fra ikke-statslige organisationer og samarbejdspartnere orienterede ministeren om deres aktivitetsområde, og mest betydningsfulde projekter. De gav også udtryk for vilje til at deltage i formuleringen af prioriteter for det lettiske formandskab og tilrettelæggelsen af formandskabets begivenheder. En række deltagere bemærkede, at et uløst problem var samarbejdet mellem lettiske ambassader og Investerings-og Development Agenturet i Letland i forbindelse med fremme af økonomiske kontakter i udlandet. Ngo-repræsentanterne understregede betydningen af problemet.

Næsten alle deltagere fremhævede, at regeringen bør give finansiel støtte til opbygning af NGO kapacitet gennem deres deltagelse i forskellige internationale arrangementer, hvor det er muligt at loby for Letlands interesser.

Udenrigsministeren oplyste, at han gerne ville mødes med den ikke-statslige sektor for at drøfte udenrigspolitiske spørgsmål, og det næste møde kunne finde sted i begyndelsen af 2012.

Open-Air Museum lancerer Vintersæson

Den 1. november startede det Lettiske Etnografiske Open-Air Museum 2011/2012 vintersæsonen. I år vil man kunne se tre vigtige begivenheder: en fejring af Martins dag, Lange Jule Nat, og Vinter Bal.

Den 6. november, markerer Open-Air Museum den lettiske Martins Dag med sange, spil, etniske traditioner, og gode ønsker fra folklore ensemblet Rija, bageriet Martina Beķereja, og Martini koret.

Den 18. december vil museet fejre Lange Jule Nat med traditionelle håndværk og med lettiske traditionelle ritualer på programmet. Efterfølgende vil der være et Vinter Bal for familier med børn den 26. december.

Også denne vinter, kan besøgende stå på langrendski på museets område. Eži Aktīve Leisure Center vil tilbyde løjper af forskellig længde og skiudlejning med udstyr til børn og voksne.

2012 vil der være 14 begivenheder på museet, med bl.a. de traditionelle håndværksmesser i begyndelsen af juni og moderne Crafts Fair i august.

For mere information se www.brivdabasmuzejs.lv.

Det Lettiske parlament godkender ny regering

Den 25. oktober, godkendte lovgiverne på en ekstraordinær Parlamentetssamling det tredje ministerkabinet ledet af premierminister Valdis Dombrovskis.

Den nye regering blev udpeget med 57 stemmer for og 38 imod.

Den nye regering blev støttet ikke kun af koalition - bestående af centrum-højre Unityblokken, midterpartiet Zatlers Partis Gruppe (ZRP), og seks udenforstående parlamentsmedlemmer - men også af oppositionens mp Ingmars Līdaka fra De Grønne og Farmers Union (ZZS).

Dombrovskis har været lettisk premierminister siden 12 Marts, 2009.

Regeringskoalition har 56 stemmer i parlamentet.

Parlamentsmedlemmer fra De Grønne og Farmers Union (ZZS) og det venstreorienterede pro-Rusland Harmony Center vil være i opposition.

De seks ZRP lovgivere har besluttet at trække sig fra ZRP på grund af en udemokratisk beslutningsproces i partiet og manglende tillid mellem ZRP medlemmerne. Olšteins fortalte BNS, at gruppen ikke desto mindre ville støtte den nye regering ledet af Valdis Dombrovskis.

Adresse til ministerkabinettet af præsident Andris Berzins:

http://www.president.lv/pk/content/?cat_id=605&art_id=18685.

Bank of Latvia:

Globale prissænkninger presser producentpriserne ned

Stabilisering og endda et fald i de globale priser har især påvirket pris og omkostnings tendenser i Letland, rapporterede Bank of Latvia økonom Krista Kalnbērziņa, der tilføjede, at i september, viste producentpriserne et samlet måned- til-måned fald på 0,4%.

Udenrigsminister:

Den fælles landbrugspolitik er forældet og skal ændres

Den 12. oktober præsenterede Europa-Kommissionen officielt et lovpakkeforslag for den fælles landbrugspolitik fra 2014 til 2020, herunder finansiering af direkte betalinger tildelt medlemsstaterne. De minimale ændringer, der tilbydes af Europa-Kommissionen modsiger det europæiske mål om at blive en moderne og konkurrencedygtig økonomi.

Som anført af udenrigsminister Ģirts Valdis Kristovskis, ”den nuværende fælles landbrugspolitik i Den Europæiske Union er baseret på en let justeret 1990’erne politik, som nu er forældet. Det er på høje tid, at denne politik bliver omdannet til moderne samfundspolitik på linje med moderne krav. ”

Leo Burnett vinder konkurrence om at oprette en officiel Facebook side for Letland

Konkurrencen om at oprette en Facebook-side for Letland, organiseret af Det lettiske Institut og statsministeriet, blev startet fredag den 7. oktober. Vinderen af konkurrencen blev Leo Burnett Riga, som vil arbejde sammen med konkurrencens arrangører for at lancere siden, inden udgangen af året.

En foreløbig skitse af det vindende koncept er tilgængelig her: <http://www.facebook.com/pages/If-you-like-Latvia-Latvia-likes-you/295492690468246>.

Letlands Facebook-side vil være på engelsk og er beregnet til Facebook-brugere rundt om i verden, der er interesseret i eller tilbøjelige til at få interesse i Letland. Den vil give oplysninger om Letlands resultater, resultaterne med at overvinde den finansielle krise, sociale og politiske begivenheder, nye innovative virksomheder, tal, lettisk kultur og sport, og andre oplysninger, der kan være af interesse for et internationalt publikum.

Citadele Bank tilbagebetaler den lettiske regering næsten 50 millioner EUR

Den lettiske statsejede Citadele Bank har tilbagebetalt regeringen € 48.700.000. Jeg er overbevist om, at den lettiske stat vil få alle skatteydernes penge investeret i Citadele tilbage siger, bankens bestyrelsesformand Juris Jākobsons. Med denne seneste betaling, har Citadele tilbagebetalt € 110.500.000 til regeringen siden august 2010. Efter den seneste betaling, mangler Citadele at tilbagebetale regeringen 93.200.000 €. Banken planlægger at tilbagebetale dette beløb i rater ved udgangen af marts 2012.

Dansk professor glæder sig ved brug af hans billede på indpakning af lettiske vafler

Den danske professor Steen Stender, der tidligere forårsagede en skandale i Letland ved at annoncere, at de lokale vafler indeholdt

store mængder af transfedtsyrer, og derfor var skadelige for menneskers sundhed, er nu glad for brugen af hans billede på indpakningen af en ny type vafler, der ikke indeholder transfedtsyre. Stender siger, at brugen af hans billede på vaffel indpakningen var en sjov og meget elegant idé til at bringe forbrugerne det centrale budskab - at produktet er fri for transfedtsyrer. Desuden siger Stender, at dette er en langt bedre strategi end forslaget om at bortvise den danske professor fra Letland, som blev foreslået af Didzis Smits, formand for den lettiske sammenslutning af fødevareproducenter.

Førende politiske partier enige om behovet for at Letland deltager i euroområdet i 2014

Repræsentanter for de lettiske politiske partier med den højeste popularitet er alle enige om, at Letland bør slutte sig til euroområdet i 2014. Den eneste undtagelse er oppositionens venstreorienterede pro-Rusland Harmony Center, som er bekymret over fremtiden for euroområdet og mener, at Letland bør drøfte behovet for indførelse af euroen i 2013.

Anda og Zane spiller ved International Dag

De politiske partier i Letland

Fra Wikipedia.

Partier repræsenteret i Saeima og/eller EU-Parlamente

Navn	Leder	Saima/EU Antal MP	Ideologi
Harmony Centre Saskaņas Centrs SC	Niels Usakovs	31/2	Venstrefløjen: Socialdemokrati, Socialisme, Russisk mindretals politik
Unity Vienotība V	Solvita Aboltina	20/3	Center-Højrefløj: Social liberalisme Liberal konseratisme
Zatlers Reform parti, Zatlera reformu partija ZRP	Valdis Zatlers	16/0	Center-Højre fløj; Antikorup- tionsparti
National Alliance Nacionālā apvienība NA	Gaidis Bērziņš og Raivis Dzintars	14/1	Højrefløjen; National konservatisme, Øko- nomisk liberalisme
Union of Greens and Farmers, Zaļo un Zemnieku Savienība ZZS	Raimonds Vējonis	13/0	Midterfløjen Landbrugsparti Grøn politik
Latvias First Party LLP/ Latvian way, Lat- vijas Pirmā Partija/ Latvijas Ceļš, LC	Ainārs Šlesers	0/1	Center-Højrefløjen Konservativ liberalisme
For Human Rights in United Latvia, Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā, PCTLV	Tatjana Ždanoka, J. Pliners, og Miroslav Mitrofanov	0/1	Venstrefløjen, Russisk mi- noritets politik, demokratisk socialisme

Galleri Gl.Lejre

Hermed videresendes til Foreningen Danmark-Letlands medlemmer:

23. november 2011

Kære ”Danish friends of the Mark Rothko Art Center” Daugavpils. I en periode har foreningen desværre ufrivilligt ligget stille med information. I vil modtage nyhedsbrev igen i begyndelsen af det nye år.

Jeg kan dog fortælle, at renoveringerne af bygningerne i Daugapils er begyndt. Inara fortæller, at der er arbejdslarm, en god fornemmelse. Farida er lige nu i New York på besøg hos Rothkoerne, og det bliver spændende at høre referat herfra.

Danskerne kan nu få et meget større kendskab til Mark Rothko. ”Rød”, en teaterforestilling, hvor vi inviteres indenfor hos maleren Mark Rothko, opføres på ”Edison” - Betty Nansen, København, frem til d. 3. december. Det er et fantastisk teaterstykke. Man opsluges af fortællingen, og det er en fryd at se Flemming Enevold som maleren, og Thure Lindhard som hans unge assistent. Stykket fortæller om den store, dominerende billedkunstner, der arbejdede på sin hidtil mest givende bestilling til den celebre restaurant The Four Seasons. Honoraret var efter datidens standarder uhørt stort. Efter et besøg på den næsten færdigindrettede restaurant, blev Rothko så oprørt over atmosfæren på stedet, som han anså for at være så uforenelig med hans værker, at han nægtede at fortsætte projektet og returnerede forskudshonoraret. Stykket kredser blandt andet om spørgsmålene om, hvorvidt kunsten skal flytte holdninger eller blot underholde. Hvem og hvad afgør, hvad vi kalder kunst? Og hvad er det for noget med kunstens nødvendighed. I dag hænger malerierne tre steder : London Tate Modern, Kawamura Memorial Museum Japan og National Gallery of Art i Washington, DC.

Skuespillet “Rød” er for en stor del baseret på biografiske fakta fra billedkunstneren Mark Rothkos liv og levned. Mark Rothko – oprindeligt Markus Rothkowitz – blev født d. 26. september 1903 i Dvinsk, Letland, som dengang var under russisk kontrol.

Som mange andre af den jødiske befolkning blev familien Rothkowitz genstand for politisk, økonomisk og fysisk forfølgelse og udvandrede i 1913 til USA.

TÆNK – Vi kan støtte op omkring det kommende Mark Rothko Art Center, Daugavpils – Et projekt, som har kunstnerisk og socialt aspekt.

Dorte Philipsen

Galleri Gl.Lejre

mail: philipsen@glalleri.gl.dk

På Louisiana er der for tiden en lille udstilling med grafiske værker af den lettiske kunstner Vija Celmina. Udstillingen varer indtil den 8. januar 2012.

<http://www.louisiana.dk/dk/Menu/Udstillinger/Louisiana+p%c3%a5+papir%3a+Vija+Celmins>

Hus til salg

For sale 2-level brick house - 151,3m2, with land 1,2056 ha, garage, barn, underground storage located in Rezekne district, village Pusha, 300 metres from lake Pusha. House built in 1993. Need some repair work. Price 24 500 EUR (17 000 LVL).

Henvendelse Niels Bendix Knudsen: mobil 40 31 23 45

KALENDER

Rite Højskoles Støttekreds har fra den 8.dec. -20. dec. en bod på Christianias Julemarkede i Den Grå Hal.

Vi sælger lettisk strik, vanter og sokker, som kvinderne i Letland har strikket.

Der er åbent fra 14.00-20.00 hver dag søndagfra 12.00 -20.00

HUSK KONTINGENT

Husk at betale kontingent for næste år, vedlagt et girokort.

Årskontingent:

Enkeltpersoner	250 kr
Husstande	350 kr
Unge under 26 og pensionister	175 kr
Organisationer m.m.	550 kr

TAK

Københavns lettiske kor synger